

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

МАТЕРІАЛИ

97 – ї

**підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу
вищого державного навчального закладу України
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

15, 17, 22 лютого 2016 року

Чернівці – 2016

УДК 001:378.12(477.85)

ББК 72:74.58

М 34

Матеріали 97 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (Чернівці, 15,17,22 лютого 2016 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2016. – 404 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 97 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (Чернівці, 15, 17, 22 лютого 2016 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція – професор, д.мед.н. Бойчук Т.М., професор, д.мед.н. Івашук О.І., доцент, к.мед.н. Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

доктор медичних наук, професор Кравченко О.В.

доктор медичних наук, професор Давиденко І.С.

доктор медичних наук, професор Дейнека С.Є.

доктор медичних наук, професор Денисенко О.І.

доктор медичних наук, професор Заморський І.І.

доктор медичних наук, професор Колоскова О.К.

доктор медичних наук, професор Коновчук В.М.

доктор медичних наук, професор Гринчук Ф.В.

доктор медичних наук, професор Слободян О.М.

доктор медичних наук, професор Тащук В.К.

доктор медичних наук, професор Ткачук С.С.

доктор медичних наук, професор Тодоріко Л.Д.

ISBN 978-966-697-627-0

© Буковинський державний медичний
університет, 2016

одразу виростали із гострими шипами для захисту своїх почуттів та коханих. Адоніс теж не був забутий. Його ім'ям названа рослина *Горицвіт весняний* (лат. *Adonis vernalis*).

А богиня Артеміда отримала рослину *Полин гіркий* (лат. *Artemisia absinthium*), яка здатна лікувати жіночі хвороби.

На честь моторного, кмітливого сина Зевса, Гермеса, вісника богів з крилатими сандалями на ногах, покровителя пастухів, подорожніх і купців, був виділений рід Гермес (лат. *Hermesia*) в сімействі *молочайних*, який, згодом став носити іншу назву – Альхорнеа (*Alchornea*). А про бога Гермеса забули. Бога виноградарства, вина і веселощів, Діоніса (Вакха) зображували повитого виноградними лозами. Ось чому, в рослинному світі існує пам'ять про Діоніса – у назві роду *Діонісія* (лат. *Dionisia*) – представника сімейства первоцвітних. Серед синів Зевса особливо виділяється *Аполлон* – бог-цілитель, бог-віщун, покровитель мистецтв. Йому присвячений лавр – символ слави та перемоги. Листя лаврового вінка відблискує на головах лауратів – переможців спортивних, музичних, поетичних та інших баталій. Ці листи жували жерці Аполлона – лавроїди, щоб посилити здатність передбачати майбутнє. Описана ботаніками і ялиця Аполлона (лат. *Abies apollinis*).

І тільки один син Зевса – бог війни Арес (Арей) немає рослин, названих на його честь. Тому що це завдяки його жадливому характеру та здібності розпочинати сварки, народи на рівнинах, що лежали нижче Олімпу, винищували один одного, захоплювали чужі землі, зраджували вогнем і мечем все, що було побудовано і посіяно, що вирощено та зібране з полів.

Таким чином, родові назви рослин можуть бути як індивідуальними, так і інформативними. Досить часто назва виду представляє собою комбінацію індивідуальної родової назви та інформативного видового епітета.

Семісюк А.М.

ВЛАСНІ НАЗВИ ЯК ТЕРМІНОЛОГІЧНА ОДИНИЦЯ У МОВІ НІМЕЦЬКОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРИ

Кафедра іноземних мов

Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»

Тенденція щодо подальшого вивчення ролі, місця і значення пропріальної лексики у лексико-семантичному полі німецької лінгвокультури є актуальною з огляду на зростання ролі соціокультурного аспекту у навчанні іншомовної комунікації.

Зв'язок власного імені з німецькою лінгвокультурою, як функціонально-стилістичний різновид, у формуванні терміносистем становить мету дослідження. Об'єктом дослідження слугує концептуальне поле пропріальної лексики німецької лінгвокультури.

Корпус епонімічних утворень, які функціонують у німецькій субмові лінгвокультури є предметом дослідження.

Досліджувана проблема висвітлюється за допомогою використання концептуального аналізу, описово-аналітичного методів.

Виявлення характеру та закономірностей номінації термінологічних одиниць з власною назвою, опис процесу термінологізації пропріальної лексики та схеми її перекладу українською мовою покладені до основи власного дослідження.

Характер термінологізації власного імені тісно пов'язаний з концептосферою німецької лінгвокультури, а саме концептом сучасної науки, де синтезувались основні підсистеми суспільства: економіка, політика, соціологія, лінгвокультура, медицина, культурологія.

Подальше вивчення пропріальної лексики досліджуваного корпусу у форматі їхньої співвіднесеності з певною епохою, періодом розвитку, а також індивідуальної семантики та рівня інформативності і комунікативної цінності сприятимуть розвитку лінгвістичних досліджень терміносистем мов за професійним спрямуванням.

Сучасну ідею міжкультурної та наукової комунікації слід розглядати як факт духовної інтеграції народів. Ось чому наукова антропоцентрична парадигма, продуктом якої є лінгвокультурологія, стала однією з головних у сучасній лінгвістиці.

Матеріальна і духовна культура віддзеркалена у мові. Серед мовних одиниць особливе місце посідають власні імена, які у своїй семантиці є носіями інформації культурно-історичного, національно-етнічного, географічного та наукового змісту.

Власні імена у складі термінологічних одиниць субмови лінгвокультури робить їх хранителем досягнень для того, щоб минуле мало своє продовження у майбутньому, щоб не допустити збіднення людства багатствами і науковими відкриттями минулого.

Власні назви як термінологічні одиниці слід розглядати термінами індивідуалізуючою номінацією.

Спроба зробити етимологічний аналіз пропріативів у досліджуваному дискурсі дозволила виокремити тематичні субкласи науки і дійти висновку, що їх семантика тісно пов'язана з історією людства.

Щодо номінативного аспекту, то їхня особливість полягає у позначенні явища, предмета, включаючи їх до різного роду відношень, закріплюючи за ним певні якості та властивості (створюються асоціативні зв'язки з носієм власного імені).

Антропоніми в лінгвокультурі німецької мови у процесі комунікації виконують роль мовного знака, його семантиці властива об'єктивність, вони зрозумілі і співвідносяться у форматі мовців, і тих хто слухає, з одним і тим самим предметом дійсності.

Власні назви як термінологічні одиниці у досліджуваному форматі слід віднести до імен когнітивних категорій, оскільки вони впливають на пізнання людського світу у ракурсі лінгвокультури. В основі їхнього утворення лежить повне або часткове перенесення імені на предмети і явища матеріальної дійсності, які безпосередньо пов'язані з цим ім'ям. Терміни-епоніми у більшості випадків є багатокомпонентними.

Синиця В.Г., Бєляєва О.М.*

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ З ВІДПРІЗВИЩЕВИМ КОМПОНЕНТОМ ДЛЯ ПОЗНАЧЕННЯ ПРИРОДЖЕНИХ ВАД ЛЮДСЬКОГО ОРГАНІЗМУ

Кафедра іноземних мов

Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»

Кафедра іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією*

Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія»

Сучасна латинська медична термінологія для позначення понять, пов'язаних з природженими вадами людського тіла, послуговується величезною кількістю термінів, серед яких значний відсоток належить саме термінам-епонімам. Синтаксично ці терміни є субстантивними утвореннями, для яких характерні такі моделі:

іменник у називному відмінку однини + іменник (прізвище лікаря, дослідника) у родовому відмінку однини: *sequentia Potteri* (Едіт Луїз Поттер, американський лікар, народився 1901 року) → секвенція Поттера: симптомокомплекс аномалій плода у вигляді незвичайної особи плода, множинних контрактур і деформацій кінцівок. Доречно зауважити, що з іменем Едіт Луїз Поттер зафіксовано ще два терміни: *facies Potteri* → обличчя Поттера: характерний вираз обличчя при залишкових явищах маловоддя та *syndrōtum Potteri*, що є фактично синонімом до *sequentia Potteri*;

іменник у називному відмінку однини + іменник (прізвище лікаря, дос-лідника) у називному відмінку однини + іменник (прізвище лікаря, дослідника) у родовому відмінку однини: *syndrōtum Rendu-Osler-Weberi* (Апрі Жюль Луї Марі Рандю, французький лікар, 1844-1902; Вільям Ослер, канадський лікар, 1849-1919; Фредерік Паркс Вебер, британський лікар, 1863-1962) → хвороба (синдром) Рандю-Ослер-Вебера: спадкова геморагічна телеангіектазія;

іменник у називному відмінку однини + іменник (прізвище лікаря, дос-лідника) у називному відмінку однини. Це явище спостерігається у тому випадку, коли прізвище лікаря закінчується на голосну літеру: *syndrōtum Duane* (Александр Дуетн, американський офтальмолог, 1858-1926) → синдром Дуетна: вроджений параліч прямих м'язів очного яблука;

іменник у називному відмінку однини + іменник (прізвище лікаря, дос-лідника) у називному відмінку однини + іменник (прізвище лікаря, дослідника) у називному відмінку однини за вищеназваної умови: *syndrōtum Bannayan-Zonana* (Джордж А. Баннаян і Джонатан Зонан, американські лікарі ХХ століття) → синдром Баннаян-Зонана: рідкісний аутосомно-домінантний синдром, що характеризується гемангіомами тулуба, шкірними ліпомами, макроцефалією, збільшеним животом з ангіомами.

У якості субстантивного компонента найчастіше використовується іменник *syndrōtum* – синдром: низка симптомів, пов'язаних з певним патологічним процесом. Сам термін *syndrōtum* є грецького походження, етимологічно співвідноситься з грецьким іменником σύνδρομη – збіг. Окрім вищеназваного іменника, функцію означуваного компонента складених епонімічних термінів можуть виконувати й інші субстантиви. До найбільш частотних відносяться:

malformatio (від латинського прикметника *malus* – поганий, невільний, потворний і латинського деривата *formatio* – утворення, формування) → мальформація: морфологічний дефект органа чи великої ділянки тіла, що є результатом аномального процесу розвитку, напр., *malformatio Chiari* (Г.Кіарі, німецький патолог, 1835-1915) → мальформація Кіарі: випинання мигдаликів і черв'яка мозочка через великий отвір у спинномозковий канал;

deformitas (від латинського прикметника *deformis* – потворний) → деформація: вада розвитку, за якої спотворюється частина тіла або усе тіло, напр., *deformitas Sprengeli* (Отто Герхард Карл Шпренгель, німецький хірург, 1852-1915) → деформація Шпренгеля: вроджене підвищення лопатки, спричинене недостатнім опущенням лопатки до свого нормального грудного положення протягом утробного періоду;

anomalia (від грецького прикметника ἀνομάλιος – нерегулярний) → аномалія: помітне відхилення від нормального стандарту, особливо як результат вроджених вад, напр., *anomalia Uhli* (Генрі Стефан Мегров Ул, американський лікар, народився 1921 року) → аномалія Ула: вроджена гіпоплазія міокарда правого шлуночка, яка призводить до зменшеного викиду із правого відділу серця.

Проведене нами дослідження дозволило встановити факт існування поряд з багатьма термінами-епонімами кваліфікаційних термінів, які адекватно розкривають суть складного феномену. Так, напр., терміну з епонімічними компонентами *syndrōtum Guillain-Barré* (Жорж Гійєн, французький невролог, 1876-1951 і Жан Александр Барре, французький невролог, 1880-1967) → синдром Гійєна-Барре: демієлінізуюче захворювання периферичної нервової системи, що проявляється у вигляді парестезії кінцівок, слабкості м'язів або млявих